

Oponentský posudek na bakalářskou práci Jindry Shánělové „The Transforming Power of Places: The Impact of the Spatial Setting on Characters in Graham Greene’s Novel *The Heart of the Matter*“

Jindra Shánělová si vytkla za cíl analyzovat vliv prostředí a místa na literární postavy. Zvolila si k tomuto účelu velmi příhodný text. Román Grahama Greena *The Heart of the Matter* se odehrává v nehostinném prostředí západní Afriky a, jak studentka přesvědčivě dokumentuje „tato prostorová lokace je zcela nepostradatelným elementem“ (s-40).

Svou analýzu staví Jindra Shánělová na důkladně zmapovaném terénu. V první části nastiňuje totiž několik teoretických koncepcí literární prostorovosti (M. Bal, J. Lotman, M. Bachtin, W. Kort). Zde zaujímá nejvíce místa práce Kortova, kterou jako jedinou osvětluje ve vztahu k dílu Grahama Greena (jednak sumarizuje Kortovy postřehy o něm, tak je vztahuje ke zvolenému románu). V této souvislosti by mne ale zajímalo také, jak by fungovaly ostatní koncepce. Proč si zvolila právě Korta?

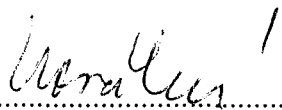
Podle názvu bakalářské práce spočívá její těžiště ale až v části druhé, tedy v tematicky rozčleněné analýze vztahů lokace a postav v románu *The Heart of the Matter*. Zde spatřuji jeden z problémů struktury práce. Postřehy z 1.části (velmi pregnantně pojednané a informativní, naprosto zvládnuté materiálově i formulačně) se vytrácejí a objevují se zase až v samotném závěru. Úvod ke 2. kapitole pak zahajujeme z pozic, zdá se, nepříliš ovlivněných teoretickými pasážemi z kapitoly první. Např. na straně 23 dochází opět k libovolnému zaměňování (nebo spíše užití, které je vedené jakousi common sense usage spíše než terminologicky propracovanému) pojmů „places“ a „space“. Zdá se, jakoby obě části práce fungovaly jako víceméně samostatné. (Jak na tento rozdíl nahlíží studentka ve světle postřehů z 1. kapitoly? V rámci dichotomií M. Bal o něm pojednává na straně 5, dále se jím nezabývá. Je tento rozdíl důležitý pro román Greena?)

Poslední dotaz se týká významu a užití Afriky jako lokace. Je zřejmé, že Afrika v románu Grahama Greena funguje na několika rovinách, přinejmenším jako konkrétní místo, ač nejmenované, s jistou konkrétní „africkou“ charakterizací – podnebí, vedro, deště apod., a jako místo symbolické, „ne-místo“, „jeviště lidských neřestí“, kde se odhalují temné stránky lidské duše. Takto pojatá geografická lokace, a obzvláště Afrika, se objevuje hned několikrát (přechasto) ve světové literatuře. Nemohu nevzpomenout Josepha Conrada a hlavně jeho africké „srdce temnoty“. Tato otázka se přímo nabízí – jsou funkce těchto Afrik stejné? A v této souvislosti se také nabízí celý okruh dalších otázek. Jestliže už Chinua Achebe a Frantz Fanon poukázali u Conrada na prázdnotu (hollowness) celé metafory temného kontinentu,

který jako primitivní prostor uvolňuje animální stránky člověka pod jeho civilizovaným nátěrem, do jaké míry je v podobných koloniálních a eurocentrických strukturách implikován (obdobně jako Conrad) také sám Graham Greene? (viz pasáže z bakalářské práce, které hovoří o „Africa as a symbol a depravity“, s.29, „outside of all social structures as known to the western society“, „Afrika je tu vylíčena jako divočina“, s.43 a jako „peklo na zemi“, s.44)

Předložená bakalářská práce plně splňuje požadavky kladené na tento typ práce. Vzhledem k některým strukturním problémům, ji doporučuji k obhajobě s předběžným hodnocením mezi **v ý b o r n ě a v e l m i d o b ř e**.

V Praze dne 13.6.2007

.....

PhDr. Soňa Nováková, CSc., M.A.